

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติการรับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๗

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติการรับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๗ มีหลักการ คือให้มีกฎหมายว่าด้วยการรับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ร่างโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงคมนาคม เป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และประธานสภาบรรจุมติของรัฐสภาประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัตินี้ร่างโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงคมนาคม เมื่อวันที่ ๑๐/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ และตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง จำนวน ๑๕ คน เพื่อพิจารณารายละเอียด โดยกำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน และกำหนดเวลาพิจารณา ๓๐ วัน (ครบกำหนดวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๗) เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วได้เสนอรายงานต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้บรรจุมติของรัฐสภาประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๘/๒๕๕๗ วันพุธที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ จากนั้น ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๘/๒๕๕๗ วันพุธที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้พิจารณารายละเอียดในวาระที่สองเรียงตามมาตรา และในวาระที่สาม มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ร่างโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงคมนาคม โดยเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย และเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกา และดำเนินการส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗

พระราชบัญญัติการรับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๗

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๒ ก วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่การรับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และได้มีการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมให้การกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของคู่สัญญาในสัญญาการรับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ มีความเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น อันจะช่วยลดอุปสรรคในด้านการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ประกอบการและผู้บริโภคที่ใช้บริการรับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการขนส่งระหว่างประเทศและเป็นการปฏิบัติตามพันธกรณีดังกล่าว สมควรมีกฎหมายที่กำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในเรื่องการรับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ เป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติการรับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๗ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๕ หมวด มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓๕ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดบทนิยามความหมาย (มาตรา ๓)

“คนโดยสาร” หมายความว่า บุคคลซึ่งผู้ขนส่งได้ทำการขนส่งตามสัญญารับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ

“ผู้ขนส่ง” หมายความว่า บุคคลซึ่งรับที่จะทำการขนส่งคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศเป็นการค้าปกติของตน ไม่ว่าจะมีส่วนหรือไม่มีก็ตาม

“การเดินทาง” หมายความว่า การเดินทางของคนโดยสารโดยรถจากจุดต้นทางไปยังจุดปลายทางตามที่กำหนดในสัญญารับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ และให้หมายความรวมถึงการขึ้นหรือลงรถในระหว่างการเดินทางนั้นด้วย

“รถ” หมายความว่า รถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก

“ล่าช้า” หมายความว่า

(๑) การถึงจุดปลายทางช้ากว่ากำหนดเวลา ในกรณีที่มีการตกลงกำหนดเวลาไว้

(๒) การถึงจุดปลายทางช้ากว่ากำหนดเวลาอันควรตามหน้าที่อันพึงปฏิบัติได้ของผู้ขนส่งในพฤติการณ์เดียวกัน ในกรณีที่ไม่มีการตกลงกำหนดเวลาไว้

“สัมภาระ” หมายความว่า สัมภาระติดตัวและสัมภาระลงทะเบียน

“สัมภาระติดตัว” หมายความว่า สัมภาระที่อยู่ในความดูแลของคนโดยสารระหว่างการเดินทางและให้หมายความรวมถึงของใช้ส่วนตัวที่ติดตัวคนโดยสารด้วย

“สัมภาระลงทะเบียน” หมายความว่า สัมภาระที่คนโดยสารส่งมอบให้ผู้ขนส่งดูแล

“ข้อสงวน” หมายความว่า ข้อความเกี่ยวกับสภาพของสัมภาระลงทะเบียนว่า อยู่ในสภาพที่ไม่เรียบร้อยซึ่งผู้ขนส่งได้ระบุไว้ในใบรับสัมภาระลงทะเบียนในเวลาที่ผู้ขนส่งได้รับมอบสัมภาระลงทะเบียนหรือข้อความที่คนโดยสารมีหนังสือแจ้งผู้ขนส่งในเวลาที่ยกคนโดยสารได้รับมอบสัมภาระลงทะเบียนนั้นคินว่ามีจำนวนไม่ครบหรือมีความเสียหายเกิดขึ้น แล้วแต่กรณี

“หน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน” หมายความว่า หน่วยสิทธิพิเศษถอนเงินตามกฎหมายว่าด้วยการให้อำนาจและกำหนดการปฏิบัติบางประการเกี่ยวกับสิทธิพิเศษถอนเงินในกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

๒. สัญญารับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ (หมวด ๑)

๒.๑ สัญญารับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ คือ สัญญาที่ผู้ขนส่งตกลงกับคนโดยสารว่าจะรับดำเนินการหรือจัดให้มีการขนส่งคนโดยสารทางถนนและสัมภาระโดยสารจากจุดต้นทางไปประเทศหนึ่งไปยังจุดปลายทางไปอีกประเทศหนึ่ง หรือจากจุดต้นทางไปประเทศหนึ่งแล้วกลับมาถึงจุดปลายทางไปประเทศต้นทาง ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีบ่าเห็บหรือไม่ก็ตาม

๒.๒ ข้อตกลงใด ๆ ในสัญญาฯ หากมีวัตถุประสงค์หรือมีผลโดยตรงหรือโดยปริยายเป็นการปลดเปลื้องความรับผิดชอบของผู้ขนส่งหรือเป็นผลให้ผู้ขนส่งต้องรับผิดชอบน้อยกว่าตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ แต่ข้อตกลงที่เป็นโมฆะดังกล่าวไม่กระทบต่อความสมบูรณ์ของข้อตกลงอื่นในสัญญานั้น

๒.๓ การรับขนคนโดยสารตามสัญญาฯ ผู้ขนส่งต้องออกตั๋วโดยสารไว้เป็นหลักฐานให้แก่ผู้โดยสาร รวมถึงต้องออกใบรับสัมภาระลงทะเบียนให้แก่คนโดยสารเมื่อได้รับมอบสัมภาระลงทะเบียนไว้ โดยอาจรวมไปกับตั๋วโดยสารก็ได้

๒.๔ การไม่ได้ออกไปรับสัมภาระลงทะเบียนหรือการออกไปรับสัมภาระลงทะเบียนโดยไม่ได้รับบุ
ถึงจำนวนหรือน้ำหนักของสัมภาระลงทะเบียน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำนวนหรือน้ำหนักของสัมภาระ
ลงทะเบียนนั้นเท่ากับเกณฑ์สูงสุดที่อนุญาตให้คนโดยสารนำไปกับตนได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจาก
ค่าโดยสารที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก

๓. หน้าที่และสิทธิของผู้ขนส่ง (หมวด ๒)

๓.๑ ผู้ขนส่งต้องตรวจสอบสภาพเท่าที่เห็นได้จากภายนอกของสัมภาระลงทะเบียนในเวลาที
ลงทะเบียนสัมภาระนั้น และหากจำเป็นผู้ขนส่งต้องระบุข้อสงวนไว้ในใบรับสัมภาระลงทะเบียนตามความ
เหมาะสม แต่ถ้าหากผู้ขนส่งมิได้ระบุข้อสงวนไว้ ให้สันนิษฐานว่าสัมภาระนั้นอยู่ในสภาพเรียบร้อย

๓.๒ ในเวลาที่ยุ้ขนส่งส่งมอบสัมภาระลงทะเบียนคืนให้แก่คนโดยสาร คนโดยสารต้องตรวจสอบ
จำนวน สิ่งที่บรรจุอยู่ภายใน และสภาพของสัมภาระนั้น หากพบว่ามีจำนวนไม่ครบหรือมีความเสียหายเกิดขึ้น
ให้คนโดยสารมีหนังสือแจ้งข้อสงวนต่อผู้ขนส่งทันที และถ้าคนโดยสารรับมอบสัมภาระลงทะเบียนโดยมิได้มี
หนังสือแจ้งข้อสงวนให้สันนิษฐานว่าได้มีการส่งมอบสัมภาระลงทะเบียนครบถ้วนในภาพเรียบร้อย

๓.๓ เมื่อผู้ขนส่งได้ส่งมอบสัมภาระลงทะเบียนให้แก่ผู้ถือใบรับสัมภาระลงทะเบียนให้ถือว่า
ผู้ขนส่งได้ส่งมอบสัมภาระดังกล่าวโดยชอบแล้ว และในกรณีที่มีบุคคลใดเรียกร้องให้ส่งมอบสัมภาระลงทะเบียน
โดยไม่มีใบรับสัมภาระลงทะเบียนมาแสดง ผู้ขนส่งไม่จำเป็นต้องส่งมอบสัมภาระดังกล่าวให้เว้นแต่บุคคลนั้น
จะสามารถพิสูจน์ถึงสิทธิของตนที่จะรับมอบสัมภาระลงทะเบียนนั้น

๔. ความรับผิดและข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ขนส่ง (หมวด ๓)

๔.๑ กำหนดขอบเขตความรับผิดของผู้ขนส่งในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ชีวิตร่างกายหรือจิตใจ
ของคนโดยสาร ความเสียหายอันเป็นผลมาจากการที่คนโดยสารและสัมภาระไปถึงจุดปลายทางล่าช้า
และความเสียหายหรือการสูญหายของสัมภาระติดตัว

๔.๒ กำหนดผู้ขนส่งต้องรับผิดเพื่อการกระทำหรือละเว้นกระทำของลูกจ้าง ตัวแทน หรือผู้รับจ้าง
ช่วงของตน

๔.๓ กำหนดกรณีข้อต่อสู้เพื่อปฏิเสธความรับผิดของผู้ขนส่ง อาทิ เหตุสุดวิสัย ความชำรุดบกพร่อง
ของสัมภาระนั่นเอง เป็นต้น

๕. การจำกัดความรับผิดของผู้ขนส่งและการคิดค่าสินไหมทดแทน (หมวด ๔)

๕.๑ ในกรณีที่คนโดยสารตาย หรือบาดเจ็บทางร่างกายหรือจิตใจ ให้จำกัดความรับผิดของ
ผู้ขนส่งไว้ไม่เกินเก้าพันหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงินต่อคนโดยสารหนึ่งคนในเหตุการณ์เดียวกัน

๕.๒ ในกรณีที่สัมภาระลงทะเบียนสูญหายหรือเสียหาย ให้ผู้ขนส่งรับผิดไม่เกินแปดจุด
สามสามหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงินต่อหนึ่งกิโลกรัมของน้ำหนักรวมทั้งสัมภาระลงทะเบียนนั้น หรือ
หนึ่งร้อยหกสิบหกจุดหกเจ็ดหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงินต่อสัมภาระลงทะเบียนหนึ่งชิ้น แล้วแต่จำนวนใด
จะมากกว่า และในกรณีที่สัมภาระติดตัวสูญหายหรือเสียหาย ให้ผู้ขนส่งรับผิดไม่เกินหนึ่งร้อยหกสิบหกจุด
หกเจ็ดสิทธิพิเศษถอนเงิน ต่อคนโดยสารหนึ่งคน

๕.๓ ในกรณีที่มีความเสียหายอื่นที่เกิดจากความล่าช้าให้ผู้ขนส่งรับผิดไม่เกินราคาค่าโดยสาร

๕.๔ นอกจากค่าสินไหมทดแทนตามที่กำหนดไว้แล้ว ในกรณีที่ผู้ขนส่งไม่สามารถดำเนินการขนส่ง
ตามสัญญารับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศได้เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งที่เกิดขึ้นภายหลังอันจะ
โทษผู้ขนส่งไม่ได้ ผู้ขนส่งต้องใช้คืนราคาโดยสารตามส่วนที่ยังไม่ได้ขนส่ง

๕.๕ ผู้ใช้สิทธิเรียกร้องมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละห้าต่อปีนับแต่วันที่
ได้ส่งข้อเรียกร้องเป็นหนังสือแก่ผู้ขนส่ง หรือนับแต่วันที่ฟ้องคดีต่อศาลหรือเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ

๕.๖ เพื่อประโยชน์แห่งการคำนวณความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้ การแปลงหน่วยสิทธิพิเศษ ถอนเงินให้เป็นสกุลเงินบาท ให้คำนวณ ณ เวลาอันเป็นฐานของการคำนวณค่าเสียหายโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย

๖. การใช้สิทธิเรียกร้องและการระงับข้อพิพาท (หมวด ๕)

๖.๑ เขตอำนาจศาล

๑) ในการฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทน โจทก์มีสิทธิเลือกฟ้องคดีในศาลใดศาลหนึ่งที่มีเขตอำนาจพิจารณาคดีดังกล่าวตามกฎหมายของประเทศนั้นได้ คือ

- (๑) ศาลในประเทศที่การรับชนเริ่มต้นหรือสิ้นสุดลง
- (๒) ศาลในประเทศที่มีความสูญหายหรือความเสียหายเกิดขึ้น หากสามารถระบุได้
- (๓) ศาลในประเทศที่เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของผู้ขนส่ง
- (๔) ศาลในประเทศที่เป็นภูมิลำเนาของโจทก์

๒) การฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัตินี้ ในประเทศไทยให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

๖.๒ การระงับพิพาทของคู่สัญญา โดยคู่สัญญาอาจตกลงเป็นหนังสือให้ระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ

๖.๓ อายุความในการใช้สิทธิเรียกร้อง โดยการใช้สิทธิเรียกร้องที่เกิดจากการรับชนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศตามพระราชบัญญัตินี้

๑) ถ้ามีได้ฟ้องต่อศาลหรือเสนอข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ ให้เป็นอันขาดอายุความ ได้แก่

(๑) สามปี สำหรับการตาย การบาดเจ็บ หรือความเสียหายต่อร่างกาย หรือจิตใจของคนโดยสาร

(๒) หกเดือน สำหรับการสูญหาย ความเสียหาย ความล่าช้าของสัมภาระและความล่าช้าในการถึงจุดหมายของคนโดยสาร

๒) การนับอายุความดังกล่าว ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่เกิดสิทธิเรียกร้องหรือวันที่ถึงจุดปลายทางหรือวันที่กำหนดจะไปถึงจุดปลายทาง หรือวันที่สมควรถึงจุดปลายทางตามหน้าที่อันพึงปฏิบัติได้ของผู้ขนส่งในพฤติการณ์เดียวกัน แล้วแต่วันใดเป็นวันหลังสุด

๓) ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันมีโทษทางอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าอายุความดังกล่าว ให้นำอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ

๗. ในการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับแก่สัญญารับชนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ ในกรณีที่มีส่วนใดส่วนหนึ่ง ของการเดินทางมีการใช้การขนส่งรูปแบบอื่นในการขนส่งโดยสารและสัมภาระ ความสูญหายและเสียหายที่เกิดขึ้นโดยสารหรือสัมภาระในระหว่างการใช้การขนส่งรูปแบบอื่น ให้ผู้ขนส่งรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติของกฎหมายที่การขนส่งรูปแบบนั้น และในกรณีที่การเดินทางตามสัญญา รับชนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศต้องหยุดลงด้วยเหตุใดก่อนถึงจุดปลายทาง ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ บังคับแก่การขนส่งนั้นด้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าจุดที่หยุดลงนั้นจะอยู่ประเทศต้นทางประเทศอื่น